

De Indonesische archipel

Eilanden drijvend op herinneringen

Het Indonesische Archipel is apart van een enorme verzameling eilanden vooral een weefsel van werelden, van bergen die zingen, rivieren die verhalen fluisteren, bossen die dromen bewaren. In deze uitgestrekte eilandengroep, van Sumatra tot Papua, leeft een veelheid aan culturen die, ondanks hun verschillen, één grondtoon delen: het diepe besef dat geboorte een heilige doorgang is, een her-innering. Een terugkeer.

Voor de Indonesische volkeren is de conceptie en geboorte een zielsbeweging dat zich ontvouwt binnen een groter ritme, dat van de kosmos, de voorouders, het land, en de gemeenschap. In hun verhalen, rituelen en huizen leeft het besef voort dat het lichaam slechts één laag is van een veel grotere realiteit.

De Batak spreken over het Lied van de Drie Werelden, waarin de ziel door hemel, aarde en onderwereld reist om opnieuw geboren te worden in het licht van de voorouders. De Dajaks begeleiden de komst van het kind met sjamanistische reizen, waarin de ziel wordt herkend als een bezoeker van betekenis, een helende aanwezigheid in wording. De Minangkabau, met hun matrilineaire erfstructuren, verwelkomen het kind als een voortzetting van het vrouwelijke stroomveld, ingebed in het huis van de moeders. De Bali Aga ontvangen de ziel als een zachte afdaling vanuit het onzichtbare, in stilte gedragen door de geometrie van hun huizen en de ritmes van de natuur. En de Kaluli herinneren ons eraan dat leven niet alleen zichtbaar is, maar ook hoorbaar, dat het ongeboren kind leert via klank, en dat resonantie het eerste voedsel is van de ziel.

In dit hoofdstuk ontmoeten we deze volkeren als spiegels van een tijdloos weten. Zij spreken, via hun geboortevisies, over iets wat wij ook in ons dragen: het verlangen om herinnerd, verwelkomd en verbonden te zijn met de stroom waaruit wij voortkomen.

Een uitnodiging om opnieuw te luisteren naar de wijsheid van het begin, daar waar het leven zich nog fluisterend aandient.

De Batak – Geboren uit het Lied van de Drie Werelden

Op het eiland Sumatra, waar het regenwoud zingt en bergen fluisteren in de wind, ligt het uitgestrekte Danau Toba, een meer van mythische diepte. Voor het Batak-volk is dit landschap, het hart van hun kosmologie. Hier leeft de wijsheid van de Drie Werelden, een oeroude herinnering die zich vertaalt in hun huizen, hun namen, hun dromen. De Batak vertellen dat alles wat leeft, geboren is uit drie ademhalingen.

De bovenwereld, *Banua Ginjang*, is het domein van licht, oorsprong en goddelijke voorouders. De midden wereld, *Banua Tonga*, is de plek van mensen, vuur, werk en gemeenschap. De onderwereld, *Banua Toru*, herbergt wortels, schaduwen en de dromen die wachten om opnieuw geleefd te worden.

Tussen deze werelden stroomt het leven als een rivier, van wolk tot bron, van kind tot voorouder, van adem tot stilte. De mens is een reiziger in dit stroomgebied, gedragen door een bestemming opgebouwd van herinnering

Volgens de Batak is de wereld geschapen door *Debata Mulajadi na Bolon*, de Grote Schepper, die zijn kinderen zond naar de aarde, om ze te herinneren wie ze werkelijk zijn. Ze kwamen, als zaden van de hemel, om zich te wortelen in het land, het water, de gemeenschap.

De ziel van een Batak-kind wordt vaak aangekondigd in dromen. De moeder droomt van regen, van lelies in het water, van een stem die haar roept in het donker. De ziel van het kind toont zich als een terugkerende voorouder, met een opdracht, een heling, een onuitgesproken verlangen.

Zwangerschap is daarom een ritueel van voorbereiding. Zang, stilte, rook, geur en vuur weven zich om de vrouw heen, als een cocon van betekenis. Het huis, gebouwd als een ark met opwaarts wijzende daken, wordt een resonantieruimte waarin de ziel zich welkom weet.

Bij geboorte wordt de *ari-ari*, de placenta, begraven met ritueel eerbetoon. Zij wordt beschouwd als een tweelingziel. Haar toevertrouwen aan de aarde is een gebaar van herverbinding: zodat het kind zijn oorsprong nooit verliest. De naam die een Batak-kind krijgt, is een klankdrager. Een oproep met een levensopdracht vervat in een lesprogramma dat fungeert als brug tussen generaties. Zo groeit het kind op in een levend geheugen, waarin het meer spreekt, de wind antwoordt en het vuur in het huis het ritme bewaart. Het volgende verhaal illustreert dit mooi.

Het Kind van het Meer Lang geleden, toen het Toba-meer nog fluisterde met de stem van de schepping, leefde er een vrouw genaamd Sarinande in een houten huis met een dak als de vleugels van een vogel. Ze had vele jaren gewacht op een kind, maar haar schoot bleef stil, als een trom zonder hand. Op een avond, terwijl de maan haar zilveren pad over het meer legde, liep Sarinande naar het water. Ze sprak niet, ze bad niet. Ze luisterde. En in de golven hoorde ze een lied. Een zachte, meanderende melodie, als het wiegen van een onzichtbare wieg. Het klonk als haar naam, maar anders, voller. Toen verscheen een oude vrouw uit de nevel van het meer, haar ogen glansden als sterren in een nacht zonder einde. *"Jouw kind is er al,"* zei de vrouw. *"ze wacht in de diepte, tussen herinnering en belofte. Je moet haar dromen voordat je haar kunt dragen."* Die nacht droomde Sarinande van drie wegen: Één weg daalde neer uit de hemel, gevuld met licht. Één weg steeg op uit de aarde, warm en ruikend naar klei. Één weg vloede tussen de twee, een stroom van tijd, een lied van bloed. Toen ze ontwaakte, wist ze: het kind was begonnen aan haar reis. Haar buik begon te rondren. Elke beweging voelde als een echo van het meer, als golven in haar binnenzee. De vrouwen uit het dorp zongen oude liederen, waarin de namen van de Debata (goden), spirituele krachten, werden geweven met kruiden, adem en dromen. Debata Mulajadi na Bolon, de oorsprong, Silaon na

Bolon, de bewaker van groei, Sori na Bolon, de bevrijder, de poort naar geboorte. Op de ochtend van de geboorte verzamelde zich mist rond het huis. Sarinande zat in het midden van haar kamer, omringd door vuur en bladeren, en baarde haar dochter in stilte, zoals het meer de regen ontvangt. Het kind werd Namboru genoemd, 'zij die gedragen werd door het lied van het water'.

